

240919 Göran Bryntesson berättar om Arvika

Det är höstens första månadsmöte, och vi gästas av en välkänd gäst, Göran Bryntesson.

Denna gång bär han med sig, förutom gitarren, även en packe av hans senaste bok, "Berättelser om Arvika", som utkom förra året. Det är vår stads historia som står i fokus idag.

Göran inleder med en deklamation, och en sång till gitarren, båda på dagens tema. I fortsättningen gör så han traktens historia levande, genom att berätta.

Ett liten sammanfattning av vad vi får höra:

Här där vi nu är var det sjöbotten för sådär 12000 år sedan, en vik av det stora Västerhavet. De äldsta fynden av människor vi har här är några stenyxor från jägarstenåldern, för cirka 8000 år sedan. De finns nu bevarade på Sågudden.

Postmästare Adelstam samlade på 1800-talet fynd från en tidig bosättning under bondestenåldern för 4000 år sedan, som återfanns både där Sävsjön tidigare låg, och från Hugnvik.

Från bronsåldern, och senare järnåldern finns här många spår utefter Glafs fjorden, gravar, en hällkista, etc. Under järnåldern, på 600-talet, dyker här den förste konungen så upp i berättelserna, Olof Ingvaldsson Trätälja, kom seglande nerifrån och bosatte sig vid Sågudden.

1225 byggdes en träkyrka ungefär där Mikaelkyrkan nu ligger, och första gången namnet Arvika nämns i skrift är på 1300-talet, i ett köpebrev. 1354 utnämnde biskopen i Skara vår förste kyrkoherde, - efter detta finns alla kyrkoherdar dokumenterade, ända fram till dagens!

Under Gustav Vasas tid på 1500-talet behövdes som bekant pengar, och i den första skattelängden, Gustav Vasas Jordabalk, där bokfördes 1540 16 stycken skattepliktiga bondehemman i Arvika. 1527 utgavs även den första kartan över Skandinavien, och där kan man se Arvika kyrka och by utmärkta.

Sedan växte byn, långsamt men stadigt, ända fram till 1971. Kronans förväntningar på ökade skatteintäkter under 1600-talet krävde folk, - att ge inflyttade skogsfinnar skattebefrielse under några år, gav utdelning på sikt. Det framväxande bergsbruket krävde både arbetskraft och kunskap, i det som är vår kommun idag fanns då 40 bruk!
Valloner och tyskar lockades hit!

I slutet av 1700-talet konstateras att folket häromkring behöver en affärsstad, mellan Karlstad och Kristiania, - Sulvik eller Töcksfors var först föreslagna.
1810 köper så Kunglig Majestät runt 60 tunnland, där vi sitter nu, för 2666 riksdaler. En rutad stadsplan görs, fem gånger fem kvarter, minus Torget, alla lika stora, fyra gårdar i varje. Carl Johan Bernadotte godkänner planen, och staden får namnet Oscarsstad, efter prins Oscar.

När denne prins några år senare besökte orten på genomresa, så blev han inte förtjust av den ofärdiga och stökiga stad han såg, trots fint mottagande, och strax efter meddelades att namnet nu åter skulle vara Arvika! När Arvika senare ansökte om en stadspolis, svarade kungen att man istället skulle få en "ordningsman", och stad fick man inte kalla sig då!

1800-talet innebar tillväxt. Slussen i Säffle betydde ökad sjöfart, järnvägen byggdes ut, landsvägen gick här igenom sedan tidigare. Hantverkare fick flytta hit utan skråtillhörighet. Vi fick ett bryggeri, som under många år leddes av familjen Rülcker. Många industrier växte fram, framför allt grundade Per Andersson Arvikaverken.

1911 fick så staden sina stadsprivilegier, då bodde här 4 386 personer. Landskommuner tillkom senare, och efter den stora kommunsammanslagningen 1971 så var stan som allra störst: 27 300 personer. Idag bor cirka 25 000 personer i kommunen.

Vi lärde oss alltså mycket denna eftermiddag, under trevliga former! Jag hoppas jag här ovan kunnat återge en del av "stommen" i berättelserna någorlunda, men alla roliga anekdoter och utvecklingar, som Göran också förmedlade, de får vi som var där försöka minnas på egen hand!

Promenad i vår stad

I vår stad har jag gått många promenader,
jag har vandrat gata upp och gata ner,
jag har sett på stadens hus och dess fasader,
och jag gillar bara staden mer och mer.
Ty här finns så många hus som är så fina,
som gör att våran stad får karaktär,
så äkta, ja så riktigt genuina,
som gör att det känns bra att vara här.

Exempelvis vårt vackra gamla badhus,
som ritats av en arkitekt Albihn,
som nu har och blivit levande musikhus,
där man kan spela flöjt som violon.
Så pampigt är väl huset vid stationen,
som byggdes artonhundrasjuttioett,
till kyrkan har den prima relationen,
som gör att våran stadsbild känns så rätt.

Till avslutningen på programmet kom så gitarren åter fram! Vi fick höra två väldigt trevliga visor, också de med både fyndiga och roande texter om hus och annat, i vår stad!

Många, många applåder kunde han sedan inhösta, med rätta!

Ordförande Gösta avtackade, och då var Göran inte nödbedd att framföra ännu en sång.

Denna gång en än mer personlig sång, en anekdotiskt beskrivning av hela hans liv, i valda delar förstås. Sång och berättande varvades, med den återkommande strofen: "Ja, därför blev man som blev, och därför är man som man är!" Både humor och allvar, fint! Tack! Varm applåd igen!

Sedan var det dags för kaffet, och denna gång hade nog kökschef Margot överträffat alla tidigare goda mackor vi fått! Smakrika korvar, god brieost och grönsaker, toppat med Margots hemlagade goda fikonmarmelad! Mums!

Gösta hade så mycket information på agendan:

- Det viktigaste var nog den tråkiga nyheten att vi fått återbud från Thomas Tynander till nästa gång. Han befinner sig i USA då. Vi hoppas att han kommer en annan gång. Vi får jobba på att finna någon annan till vårt oktobermöte.

- Annat från höstens program:

Tre platser finns just nu kvar till höstens teaterresa till Säffle, Waitress. Programmet till den 23 januari är ännu inte spikat, men troligen blir det besök av Ing-britt Bergström, både SPF Värmlandsdistriktets ordförande, och duktig sångerska (då under namnet Britt Enders)

- Arvika kommun har antagit en översiktsplan för staden, men en särskild plan för centrum med hamnen ska tas fram. Vad tycker vi äldre? 10 personer från SPF är inbjudna till samtal på Ritz den 14 oktober, kl. 13.30 - 14.30. Är du intresserad av att delta, hör av dig till Gösta!

- Cecilia Fenelius, chef för Vård och omsorg, som kommer till oss i november, har även kommit med en inbjudan till samtal med henne om äldrefrågor i stadshuset den 29 oktober kl. 17-19. Inbjudan riktar sig till några från respektive SPF och PRO. Är du intresserad av att delta, hör av dig till Gösta!

- Samverkan med SPF Edabygden återupptas. Vi kommer att bjuda in deras styrelse efter jul, vi återkommer mer om detta senare.

- Samtalsgrupp med studerande på SFI Arvika påbörjades i våras, fortsättning planeras. Tidigare deltagare kan fortsätta, ytterligare några kan kanske också delta. Hör gav dig till styrelsen om du är intresserad.

- Har du andra tips och idéer på aktiviteter, synpunkter på resor, anpassade eller ej, etc., hör av dig!!

Efter detta återstod bara lottdragningen, vinstbordet stod dukat som vanligt!

Många lottköp vid kaffebordet kunde rendera många vinster. Som synes!

Och Margareta var gladare för både vinst och present, än vad det kanske ser ut på just denna bilden! 😊

**Vid dator och kamera,
Annelise Paulsen**

